

58. Фестивал професионалних позоришта Србије „Јоаким Вујић“ 13. мај 2022.

ГЛЕДАЛИ СТЕ / СВЕ НЕСРЕЋНЕ ПОРОДИЦЕ ЛИЧЕ НА СРЕЋНЕ ПОРОДИЦЕ

– документарна фикција о самоубиству у адолесценцији у форми дискусије –

Ауторски пројекат Патрика Лазића и Милене Деполо
Режија, сценографија, избор музике: Патрик Лазић
Драматургија: Милена Деполо
Костимографија: Милица Грбић Комазец
Дизајн звука: Теодора Ђурковић

ИГРАЈУ:

Александар Радуловић,
Александра Стојановић,
Милица Филић,
Данијела Ивановић,
Александар Алексић.

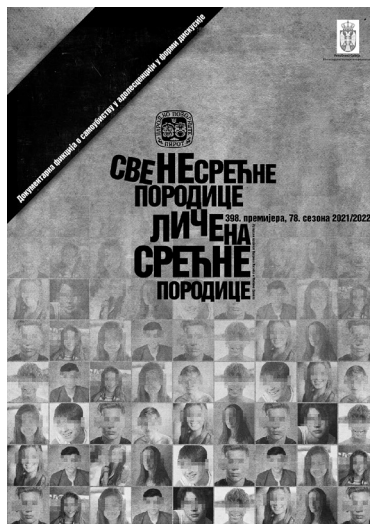

Народно позориште Пирот

О представи

Без имало патетичног претеривања, мало је осетљивијих тема од самоубиства деце и младих. Толико је ту питања на које породице и околина никада не добију одговоре, а тебе који ствар посматраш са стране врло лако обузме потреба упирања прстом и тражења кривца, пре свега у родитељима за које ретко имамо разумевања у томе да можда заиста није било могуће да препознају да се њихово дете спрема на тако нешто. Сви смо ми у овај процес ушли с неким својим предрасудама о томе какве су то породице којима се деси суицид: дисфункционалне, нездраве, токсичне, насилне, у сваком случају у нечему екстремне. Али онда погледаш, послушаш и упознаш и неке породице које се не уклапају у тај твој стереотип о дисфункционалним породицама и проблематичној деци. Прочитај и велик број прича о некој узорној деци, за пример, вуковцима, успешним спортистима након којих остане само једно велико и необјашњиво зашто.

Немојте од нас очекивати одговор на питање зашто нам се деца убијају у толиком броју, јер га нисмо успели пронаћи. Могуће да нешто није у реду с временом у којем се таква деца осећају

безнадежно? Или с државом која пажљиво узгаја егзистенцијалне страхове уместо да их неутралише? Или с доминантним системом вредности од којег се породице више не могу одбранити? А можда је проблем и у самим породицама, том стубу друштва у који се толико заклињемо, али колико се

суштински унутар њих разумемо и бавимо једни другима? Школа? Инстаграм? Депресија у комбинацији с чињеницом да и даље психичку бол не признајемо као довољно релевантну? Можда је све то заједно, а можда и ништа од тога, али је чињеница да су нам деца погубљена, тужна и љута. Разочарана и у породицу и у државу и у време у којем одрастају. А ми можда мало превише подразумевамо да су све промене у понашању припадајуће том турбулентном периоду одрастања. Предлажемо да размислите о томе да ли сте сигурни да бисте препознали сваку потенцијално ризичну промену на свом детету? Да ли сте сигурни да савршено познајете своје дете и то како се оно заиста осећа кад каже „добро сам“? Ако су ваши одговори потврдни, дивно за вас.

Патрик Лазић, редитељ

ВЕЧЕРАС НА РЕПЕРТОАРУ / ИЗБИРАЧИЦА 42

Ауторски пројекат Владимира Попадића по мотивима *Избирачице* Косте Трифковића
Текст, режија, избор музике:
Владимир Попадић
Сценограф: Весна Поповић
Костимограф: Јелена Перишић

ИГРАЈУ:

Малчика – Маја Јанковић к.г.
Савета – Марија Гашић
Милица – Ема Петровић к.г.
Бранко – Дејан Тончић
Штанцка – Марко Вучковић к.г.
Тошица – Милош Цветковић к.г.
Тимић, Штанцикин отац, Свештеник,
Тошичин отац – Небојша Вранић
Соколовић, Бранков отац – Драган
Маринковић
Ката Тимић, Штанцикина мајка –
Јованка Андрић
Јеца Соколовић, Бранкова мајка –
Биљана Јоцић Савић
Малчика у младости – Марија Марић

Крушевачко позориште

ЗАШТО СТЕ СЕ УБИЛИ – ДИСКУСИЈА О НЕМОЋИ

пише: Александра Јовановић

Ауторски пројекат Милене Деполо и Патрика Лазића, „Све несрећне породице личе на срећне породице”, изведен је у форми представе, у режији Патрика Лазића. Одмах је назначено да је текст у представи (њен драмски део) састављен из правих сведочења људи, породица настрадалих, те да са уобличавањем тих изјава и додатком секвенци које имају за циљ да покрену дискусију, али и прокоментаришу оно што видимо на сцени, добијамо документарну фикцију.

Самим погледом на сценографију коју махом чине конференцијски сто и столице, јасно је назначено да ће оно што ћемо пратити на сцени, деловати као нека врста процеса, као дело у настајању. Испрва, поставка подсећа на новинарску редакцију, будући да глумци (Александар Радуловић, Александра Стојановић, Милица Филић, Данијела Ивановић и Александар

Алексић), потпуно равним тоном читају сензационалистичке наслове из таблоида, о самоубиствима адолесцената. Убрзо постаје јасно, да посматрамо праву читаћу пробу, па делује као да кришом гледамо нешто што никако не бисмо смели. У овој представи нема улога, само обриса ликова једне просечне породице коју је задесила трагедија, док глумци представљају своје ставове, играјући себе.

Костими Милице Грбић Комазец још више доприносе том утиску, реалистични и лажно случајни, савршено одговарају замишљеном редитељском концепту огољавања позоришног процеса на самој сцени, театра у театру.

Започета дискусија о разним темама које могу да окружују самоубиство као такво, бива прекидана драмским секвенцама, где глумци, храбрећи и често исправљајући једни друге, покушавају да одигравањем (што је суштина самог театра) последњег дана дечка који је извршио самоубиство (а без њега у њему), макар мало загребу по могућем „зашто?”. Такође, драмски делови су грађени паралелно са исповедним, интимистичким деловима. Како глумци жучније расправљају о разлозима самоубиства, о осећањима чланова породице, о систему, друштвеним мрежама, родитељству и свему што може да окружује једног адолесцента, свему споља што би могло објаснити зашто је дошло до такве одлуке, тако се у извођењу Маме, Тате и Сестре више ослобађају.

Редитељ, Патрик Лазић, проблематизује стереотипне изјаве јавног мњења о самоубиству, наглашавајући и у наслову готово сатирично, како самоубице могу живе-

ти у лепим кућама, са релативно функционалном породицом (породицом са манама, али ипак брижном), па опет, да у њима постоји неки мрак. Драматуршки можда најзанимљивије изведено, јесте сегмент са коментарима људи са фејсбука (углавном коришћени као комична олакшица), где последњи коментар, врло тривијалан а искрен, изазове решење за последњу сцену, откривања тела. Наиме, сцене се, попут саме трагедије, стално „окреће у глави” породице, стално понавља. Па тако и на позорници, имамо поновљену сцену неколико пута, све жустрију, све убрзанију, све трагичнију.

Одлучивање за овакав тексту, овакву документарну форму, долази из жеље да се прикажу „обични” људи, неки који могу бити наше комшије или ми сами. Сходно томе и језик представе је такав, са понеким општим

местима, испран од поетизације, филозофирања и моралисања. Ипак, стиче се утисак да би већом интервенцијом на тексту, изградњом једне врло специфичне породице, са јасно одређеним карактеристикама и околностима, да би парадоксално, исход постао универзалнији и личнији. Саме чињенице о самоубиствима младих довољно потресају, али надоградња изабраног случаја који издвајамо из хладне статистике, могла је бити већа.

„Све несрећне породице личе на срећне породице” започиње ову, врло пипаву дискусију и то чини на природан начин, не осуђујући никог. Можда би наставак био управо подизање свести о менталним болестима, рушење стигматизација везаних за самоубице, едуковање о под-

ршци коју можемо дати суицидним особама, док још није касно. Више нежности, толеранције и више информација, мада никако у виду сензационалистичких објава, чија је једина сврха да изазову кратки шок, без праве емпатије.

У жељи да разумемо и угушимо сопствени страх, у жељи да утешимо несрећне породице, понекад, не желећи то, заборавимо на оне што највише пате, а онда постану објекти у жутој штампи, положај тела, повод за изјаву комшије, још један стравичан детаљ, срцепарајућа прича о догађају из детињства, сећање неког другог...

Највећа трагедија лежи у чињеници да онај о коме се говори, није ту и заувек је заћутао. Он не може да да објашњење и разлог који сви тако панично тражимо, да бисмо се примирили. Уместо њега, више се бавимо свима другима, онима који остају, којима је најтеже. Само што није. Најтеже је било оном кога више нема.

ОКРУГЛИ СТО ПРЕДСТАВЕ СВЕ НЕСРЕЋНЕ ПОРОДИЦЕ ЛИЧЕ НА СРЕЋНЕ ПОРОДИЦЕ

ФОТО: Ненад Борисављевић

Др Зоран Максимовић започео је разговор наглашавањем важности теме коју обрађује представа и врло живим примером изразио, како се трагедије у туђим животима често не примећују, док их не сазнамо.

ДР ЗОРАН МАКСИМОВИЋ:

Да кренемо од Паџрика. Како сте дошли на идеју да се бавите ујраво овом темом?

ПАТРИК ЛАЗИЋ:

– Ми смо прво договорили термин у позоришту, да ћемо нешто радити, није се још знало шта тачне. У том тренутку, а то је таман било после короне, када смо се наизглед враћали нормалном животу... Тада смо приметили те силне чланке о несрећама и схватили колико је самоубиство постало свакодневна појава. Психолози су објаснили да је баш у том „мирном“ периоду дошло до неке врсте пуцања код људи, када је све потиснуто дошло на наплату. Онда смо ту кренули да трагамо, шта бисмо могли и који материјал. Успели смо доћи до чланова породице чију причу реконструирамо, успели порпичати са њима једно десетак сати. Главни утисак после разговора била је та немоћ, немогућност чланова породице да дођу до одговора, за којим још увек трагају. Хтели смо направити представу која ће на том сличном трагу бити, да немамо коначни одговор, већ да остане на нивоу преиспитивања... Написали смо дијалоге, Милена и ја, извучене из разговора са породицом. Ниједна реч није измишљена. Остатак радње, настао је прве недеље, у виду једне позоришне радионице, када су они заиста играли себе и не знајући. Сви ставови у представи су стварно њихови, реченице такође, једино што су мало уобличене.

ДР ЗОРАН МАКСИМОВИЋ:

Можда је и прилика да чујемо директора позоришта. Зашто ова предрешава код вас, у Пироту?

ГРАДИМИР ФИЛИПОВИЋ:

– Па ето, у Пироту, које је већ седамдесет осам година професионално позориште, трудимо се да радимо не тако уобичајне представе, волимо да експериментишемо. Јер немамо тај луксуз да поставимо десет представа у сезони. На позоришту је да буде ангажовано, поставља некад тешка питања. Не мора нужно да даје одговоре, али ту је, да нас продума. И мислим да је ова представа у томе успела.

АЛЕКСАНДАР РАДУЛОВИЋ:

– Улоге као улоге у овој представи не постоје. Оно што је занимљиво у овом тексту, што је Патрик већ споменуо је, да ништа није измишљено. Када су Милена и Патрик направили ту конструкцију текста, онда смо ми са Патриком радионичарски десетак дана обрадили те теме. У тој представи играм себе. Народно позориште Пирот се у последњих десет година често хвата у коштац са неким темама пред којим обично затварамо очи. Сваки дан у новинским чланцима сретнемо се са таквим вестима. Оно што је мени посебно необично било је сазнање, колико је тешко радити овакву тему, колико смо се сви сложили. То је била и идеја играња себе. Да нема тог зида пред публиком, да смо просто огољени, са свим својим осећањима, ставовима и мишљењима. Ја се пре свега као глумац надам да ћу радити још оваквих ствари.

ДР ЗОРАН МАКСИМОВИЋ:

Сад бих питао људце, да ко жели да одговори: Друго је ираћи некој која можеш срећи на улици, а друго лик из литературе. Како је то ираћи овакав тип улоге?

АЛЕКСАНДРА СТОЈАНОВИЋ:

– Није лако заиста. Ми смо се кроз овај процес отвара-ли, можда више него икада. Неке ствари које изговарам у представи, а врло интимно, никоме пре нисам рекла. Стекла сам утисак да сам скинула терет који ме пратио кроз живот и ослободила се.

ДР ЗОРАН МАКСИМОВИЋ:

А да ли када ирадите овакав лик, још у овој ситуацији, имате и неку новонасталу одговорност?

АЛЕКСАНДРА СТОЈАНОВИЋ:

– Апсолутно. Водили смо рачуна да не претеримо, да не изнесемо превише, да не патетишемо. Да се не изнесу неке ствари које породица није одобрила. Милена и Патрик су све то лепо сажели и нису се расплинули и отишли у неком другом правцу.

МИЛОШ ЛАТИНОВИЋ:

– Честитам свим актерима, честитам на извођењу ове представе на фестивалу. Можемо да направимо један резиме, о концепту фестивала. Он је добро копиран јер се

ви сви озбиљно бавите позориштем. Ми смо за ових шест дана имали прилику да видимо један озбиљан третман позоришта и тема, а опет друштвено актуелних. Из вечери у вече смо гледали представе које су нас емотивно, али и људски узбуђивале и тражиле од нас апсолутни ангажман. Позориште никад није било забава. Ви морате о ономе што сте видели на сцени озбиљно да размислите, макар на неколико минута. Позориште треба озбиљно промислити, што сте ви и учинили. Још једном вам свима од срца честитам.

САВЕТ ФЕСТИВАЛА

Спасоје Ж. Миловановић, директор Народног позоришта у Нишу

Младен Кнежевић, директор Књажевско-српског театра

Владимир Ђуричић, директор Позоришта тимочке крајине „Зоран Радмиловић” Зајечар

Градимиr Филиповић, директор Народног позоришта Пирот

Предраг Радоњић, директор Народног позоришта Приштина

Бранислав Недић, директор Крушевачког позоришта

Зоран Стаматовић, директор Народног позоришта Ужице

Миодраг Динуловић, директор Краљевачког позоришта

Сеадетин Мујезиновић, директор Регионалног позоришта Нови Пазар

Драган Марјановић, в. д. директора Народног позоришта Лесковац

Ивана Недељковић, директорка „Пулс театра” Лазаревац

Владимир Василић, в. д. директора Шабачког позоришта

Јелена Стојановић Патрногић, директорка Позоришта за децу Крагујевац

Милица Радуловић, директорка Позоришта лутака Ниш

Ненад Јовић, директор Позоришта „Бора Станковић” Врање

Братислав Јанковић, директор Градског позоришта Чачак

ТИМ 58. ФЕСТИВАЛА „ЈОАКИМ ВУЈИЋ”

Директор

Младен Кнежевић

Извршни продуцент

мр Војо Лучић

Односи са јавношћу
и маркетинг Фестивала
Јована Перић

Техничка координаторка
Ана Колбјанова

Техничка подршка
Ненад Милорадовић

Екипа технике

Владан Бркић, Зоран Стевановић, Страхинја Ђорђевић, Марија Вујичић, Саша Ђорђевић,
Никола Манић, Саша Радивојевић, Иван Филиповић, Добрица Андрић, Зоран Јокановић

Административно-правни послови

Светлана Борковић, Надица Огњановић

Рачуноводствени послови

Данијела Миленковић, Снежана Недељковић, Данијела Стевић, Снежана Ристић

Домаћини труппа

Александар Милојевић, Јасмина Димитријевић, Чедомир Штајн, Ненад Вулевић, Сања Матејић,
Марија Ракочевић, Александар Милорадовић

Видео продукција

Дарко РИОТ

Билетарница

Милица Ђорђевић

Разводнице

Марија Пековић и Милица Савић

Волонтери/ке

Канцеларија за младе Крагујевац – Бојана Крстовић, Петра Гавриловић, Хелена Арнаут, Јована Марковић,
Софија Стојановић, Жељка Вукићевић, Лазар Станојловић, Емилија Савић, Катарина Марковић, Данијела Пантовић,
Ђорђе Петровић, Никола Шаркочевић, Александра Чупић, Александра Трговчевић

